

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Strutformad ljuslykta av plåt med två tända värmeljus flammade upp, elvaårig pojke brände sig illa på vänstra handen och underarmen.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Händelsen relaterad till undertecknad Ulf Erlandsson, brandutredare vid Räddningsverket, av NN, brandmästare vid räddningstjänsten i X-stad. Försök med tända ljuslyktor av det aktuella fabrikatet har utförts av Ulf Erlandsson. Bilder av brännskadorna har tagits av pojkens pappa.

BESKRIVNING AV LJUSLYKTORNA

Ljuslyktorerna är av märke X (identifierat märke). De kan köpas i en sats bestående av fyra kompletta lyktor av förzinkad plåt. Satsen består av :

- En liten lykta på bottenplatta av dubbel falsad plåt med mellanliggande isolering. Bottendiametern på den lilla strutformade lyktan uppgår till ca 10 cm och dess höjd är cirka 21 cm.
- En mellanstor lykta med motsvarande bottenplatta med diameter 15 cm och strutformad lykta cirka 28 cm hög.
- En större lykta med motsvarande bottenplatta med diameter cirka 19 cm och strutformad lykta ca 34 cm hög.

Lyktorerna är beroende på storlek perforerade med 35-55 hål med diameter cirka 0,5 cm. Lyktorerna är enligt uppgift från leverantören designade och beställda av dem men tillverkade utomlands. Varje lykta är avsedd att lysas upp av ett värmeljus som ska placeras mitt på bottenplattan. Någon bruksanvisning bifogas inte. Det finns heller ingen varningstext på vare sig lyktorerna eller förpackningarna.

HÄNDELSEN

En ljuslykta av den minsta modellen stod på en hylla i ett pojkrum. Sonen, 11 ½ år, var ensam hemma. Han beslöt att tända lyktan, men av någon anledning använde han två värmeljus samtidigt. Efter en stund såg han hur det brann våldsamt inne i lyktan. Flammor slog ut genom flera av hålen samtidigt som det rök och väggen och taket sotades. Pojken som hade fått brandskyddsutbildning i skolan, sprang och hämtade en handduk för att kväva elden. Eftersom hylla med ljuslyktan satt ganska högt upp på väggen räckte han inte att sno om handduken ordentligt. Det blev en glipa där lågor fortsatte att slå ut. Han tog därför loss hela den brända plåtstruten och sprang och kastade ut den från balkongen. Därefter sprang han och hämtade vatten som han hällde över de fortfarande häftigt brinnande värmeljusen. Eftersom ljusmassan var överhettad blev det en våldsam överkokning när den träffades av de första vattendropparna. Het ljusmassa träffade pojken. Han fick brännskador på vänster hand och underarm.

UNDERSÖKNING

För att testa funktionen hos den aktuella typen av ljuslyktor arrangerade jag en lykta av vardera storleken på soffbordet hemma i min lägenhet. Trots att jag enligt muntliga anvisningar från leverantören bara använde ett värmeljus per lykta tog det bara ett tiotal minuter förrän all ljusmassa i aluminiumkopporna hade smält och plåtstrutarna var ordentligt varma. Trots att jag var beredd på detta brände jag mig på ett par fingrar så att det blev brännblåsor. Med två eller flera värmeljus tända inne i den lilla modellen av ljuslykta kommer ljusmassan snabbt att bli överhettad. När ljusmassan når sin flampunkt kommer hela ytan att flammas upp. Ett händelseförlopp liknande det som pojken råkade ut för är då nära till hands.

ÅTGÄRDER

Telefonsamtal med XX, chef för leverantörsföretaget. XX var sedan tidigare informerad om händelsen men uppgav sig inte hört talas om något annat tillbud med den aktuella typen av ljuslykta. Han medgav att lyktorna saknar instruktion för användning eller annan typ av varningstext. Jag informerade honom om att jag kommer att skriva en enkel rapport som jag bland annat kommer att skicka till Konsumentverket för kännedom. Varnande artikel i Räddningsverkets tidning Sirenen. Uppmaning till brandpersonal att anmäla liknande tillbud till brandutredarprogrammet.

